Umělecký řezbář (kód: 82-002-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Umění a užité umění (kód: 82)
Týká se povolání: Umělecký řezbář
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Příprava a zpracování uměleckořemeslného záměru, studium podkladů, zpracování výtvarného návrhu řezbářského výrobku	3
Volba materiálu, technologických a pracovních postupů pro zhotovení uměleckořemeslných řezbářských výrobků	3
Příprava a úprava materiálů pro zhotovení řezby	3
Vytváření uměleckořemeslných řezbářských výrobků	3
Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných řezbářských výrobků	3
Obsluha dřevoobráběcích strojů a strojních zařízení	3
Povrchová úprava uměleckořemeslných řezbářských výrobků	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 28.04.2015 do: 19.08.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Příprava a zpracování uměleckořemeslného záměru, studium podkladů, zpracování výtvarného návrhu řezbářského výrobku

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vypracovat výtvarný návrh reliéfního ornamentu o velikosti 150 x 150 mm (např. voluta, růžice)	Praktické předvedení
b) Vypracovat výtvarný návrh reliéfní řezby chebskou technikou nejméně o velikosti 200 x 300 mm	Praktické předvedení
c) Popsat dle technologické dokumentace přípravu a postup výroby prostorového dřevěného řetězu s délkou oka 50 mm	Ústní ověření
d) Popsat z výkresové dokumentace řezbovanou součást nábytku (např. orlí spár u nohy sedacího nábytku)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba materiálu, technologických a pracovních postupů pro zhotovení uměleckořemeslných řezbářských výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit technologický postup a způsob provedení reliéfního ornamentu o velikosti 150 x 150 mm podle vlastního výtvarného návrhu nebo předložené dokumentace	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zvolit technologický postup a způsob provedení reliéfní řezby chebskou technikou nejméně o velikosti 200 x 300 mm podle vlastního výtvarného návrhu nebo předložené dokumentace	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zvolit technologický postup a způsob provedení řezby prostorového dřevěného řetězu podle předložené dokumentace s délkou oka 50 mm	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Zvolit vhodný materiál, nástroje, nářadí a pomůcky, včetně měřidel pro zhotovení uvedených výrobků	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava a úprava materiálů pro zhotovení řezby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat, připravit a upravit materiál pro daný reliéfní ornament, objasnit vhodnost jeho výběru	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vybrat, připravit a upravit materiál pro danou reliéfní řezbu chebskou technikou, objasnit vhodnost jeho výběru	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vybrat, připravit a upravit materiál pro daný prostorový dřevěný řetěz, objasnit vhodnost jeho výběru	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat předchozí úpravu použitých surovin a materiálů pro jednotlivé technologie řezby zhotovovaných výrobků	Ústní ověření
e) Popsat vhodnost aplikace materiálu pro různé typy prostředí (např. interiér a exteriér)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vytváření uměleckořemeslných řezbářských výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit způsoby broušení a údržby řezbářských dlát. Předvést nabroušení alespoň tří kusů dlát	Ústní ověření a praktické předvedení
b) Vyřezat daný reliéfní ornament	Praktické předvedení
c) Zhotovit danou reliéfní řezbu chebskou technikou	Praktické předvedení
d) Vyřezat daný prostorový dřevěný řetěz	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných řezbářských výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat uměleckohistorický sloh nebo styl předloženého poškozeného řezbářského předmětu	Ústní ověření
b) Zjistit rozsah poškození, stanovit technologický postup, určit vhodné materiály, nástroje a pomůcky pro opravu předloženého poškozeného řezbářského předmětu	Ústní ověření a praktické předvedení
c) Odstranit a vyměnit poškozenou část předmětu při zachování původních materiálů a původních technik výroby	Praktické předvedení
d) Odstranit nevhodné nátěrové vrstvy a sjednotit celkový vzhled povrchové úpravy	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha dřevoobráběcích strojů a strojních zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro podélné a příčné řezání kotoučovou pilou	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro vrtání	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat řetězovou pilu pro řezbu a dlabání	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Předvést soustružení na předloženém zkušebním vzorku	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Předvést podélné vnější tvarování na horní ruční frézce na předloženém zkušebním vzorku	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat pásovou pilu (předvést tvarové řezání) na předloženém zkušebním vzorku	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Popsat rovinné frézování a tloušťkování, včetně ošetřování stroje a výměny nožů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Povrchová úprava uměleckořemeslných řezbářských výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit zhotovenou reliéfní řezbu chebskou technikou k povrchové úpravě voskem, stanovit technologický postup provedení povrchové úpravy a tuto provést	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Provést povrchovou úpravu šelakovou politurou na zhotovené řezbě daného reliéfního ornamentu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést moření na předloženém zkušebním vzorku	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat vymývání a bělení barevných vad a skvrn na masivním dřevě, likvidaci pryskyřičných skvrn	Ústní ověření
e) Popsat povrchovou úpravu olejovým napuštěním a lakem na bázi přírodních pryskyřic	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Ověřování by mělo představovat komplex navazujících činností vedoucích k dohotovení finálních produktů s využitím příslušných technologických postupů a technik. Při ověřování kompetencí, zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech pracovních úkonů, dodržování povinností pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci, dodržování technologické kázně. Je třeba klást důraz na kvalitu a přesnost zhotovení výrobků.

Na začátku zkoušky autorizovaná osoba zadá uchazeči konkrétní zadání, která umožní ověření všech odborných kompetencí uvedených v hodnoticím standardu. Při zkoušce uchazeč zhotoví 3 výrobky, a to reliéfní ornament o velikosti 150 x 150 mm, reliéfní řezbu chebskou technikou nejméně o velikosti 200 x 300 mm a prostorový dřevěný řetěz s délkou oka 50 mm (nejméně 4 oka řetězu). Uchazeč předloží na začátku zkoušky autorizované osobě výtvarné návrhy prvních dvou výrobků. Autorizovaná osoba určí, zda bude uchazeč zhotovovat uvedené dva výrobky dle vlastních výtvarných návrhů nebo dle předložené dokumentace, a to v závislosti na úrovni předloženého výtvarného návrhu uchazeče. Předložená dokumentace obsahuje výtvarný návrh, příp. fotografie - v případě zhotovení repliky.

Pro ověření odborné kompetence Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných řezbářských výrobků autorizovaná osoba připraví řezbovaný předmět určený k opravě např. poškozená řezba na židli ve stylu chippendale, nebo poškozená řezba srovnatelné obtížnosti.

Při hodnocení hotových výrobků bude posuzována kvalita, přesnost a estetika provedení výrobků; předmětem hodnocení je i manuální zručnost uchazeče a dodržování předpisů BOZP a PO.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“, v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání umělecký truhlář a řezbář + střední vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném nástavbovém oboru vzdělání a alespoň 7 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslného řezbářství nebo ve funkci učitele odborného výcviku v této oblasti, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti uměleckořemeslného řezbářství a alespoň 7 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslného řezbářství nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v této oblasti, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti uměleckořemeslného zpracování dřeva a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslného řezbářství nebo ve funkci učitele odborného výcviku v této oblasti, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- •Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- •Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici truhlářskou dílnu splňující minimálně následující požadavky na materiálně-technické vybavení:

- •prostory s přívodem elektrické energie odpovídající bezpečnostním předpisům;
- •materiály a pomůcky odpovídající charakteru ověřovaných kritérií;
- •nástroje a nářadí:

Souprava ručního nářadí pro práci truhláře a řezbáře.
Souprava pro ostření ručního nářadí (ruční brousek ve vodní lázni, obtahovací kámen – břidlice nebo arkansas)

- •strojní zařízení:

Kotoučová pila
Rovinná srovnávací frézka
Rovinná tloušťkovací frézka
Pásová pila
Vrtací dlabačka a sada základních dlabacích vrtáků (hadovité vrtáky, špulíře, duté vrtáky)
Horní frézka i ruční se sadou základních stopkových fréz (nástroje bez ložiska o průměru 25 mm – 5 kusů, nástroje s vodicím ložiskem o průměru 25 mm – 5 kusů)
(U předchozích sad fréz jsou přípustné i obdobné sady větších nebo menších rozměrů.)
Soustruh na dřevo
Ruční vrtačka
Odsávací dílenské zařízení do vaku

- •ochranné pracovní pomůcky příslušné k jednotlivým strojním zařízením

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 24 až 36 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška je rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro řemesla a umělecká řemesla, sekce uměleckořemeslná, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Rudolfinea, o. s., sdružení pro umělecká řemesla, člen HK
Mendelova univerzita v Brně,
Národní ústav lidové kultury ve Strážnici
ing. Jaromír Kaláb,OSVČ/ soudní znalec v oborech dřeva včetně povrchových úprav, restaurátor bez licence
Jagoš Martin OSVČ/řezbář, restaurátor, umělecký truhlář
Balajka Adam OSVČ/řezbář, restaurátor, umělecký truhlář